

In de WhatsApp groep voor MsMOG molenaars en instandhouders liet molenaar Martin van Doornik zien hoe hij de kammen van de molen Entreprise "voerde". Dat "voeren" heeft niets met voeding te maken, meer met "voering" (zoals in je jas).

Als een kam los zit dan sla je hem aan (met een blokje hout als buffer tussen kam en hamer) en tikt dan het wigje dat de door de staart van de kam steekt aan. Soms moet je daarvoor eerst een borgspijkertje loshalen en naderhand weer vasttikken. Zie GVM materiaal hoofdstuk 7, paragraaf 7.6.1.

Maar soms zit hij dan nog steeds niet vast. Dan verwijder je borgspijkertje en wigje, neemt de kam uit en dan vouw je er een stukje stof (jutezak, stukje van een oud zeil) omheen. Zie de figuur hierboven. Daarna plaats je de kam terug en slaat hem aan waarna je het wigje aantikt en borgt. Door het zo te doen blijft de kam mooi in het midden van het kamgat zitten en daarmee blijft de steek van de kammen goed.

Maar - soms is er niet voldoende ruimte om beide kanten te voeren. Dan moet je dus één kant voeren. Maar wélke? Het boek is er heerlijk vaag over: "... legt men een strook zeildoek in het kamgat aan de werkszijde, d.w.z. de zijde waarmee de kam duwt of geduwd wordt. "

Welke kant is dan die werkszijde? Volgens het boek is dat de kant die op de bovenste figuur met (4) is aangegeven. Zou dat kloppen, dan draait het wiel daar dus tegen de klok in (gesteld dat het duwt). Wat een beetje vreemd aandoet, het lijkt op de velg van een bovenwiel en die draaien gewoonlijk met de klok mee. Maar misschien heeft Gerrit Pouw een ander wiel in gedachten gehad, dat aangeduwd werd aan die kant. Een waterwiel, misschien?

Martin van Doornik, met 40+ jaar molenervaring, was er heel stellig over. Hij liet op de foto zien hoe het moest: de strook (jutezak) aan de kant waar de kam wordt aangeduwd (door de kam van het bovenwiel).

Dat past ook bij de observatie dat je een kam altijd aan de werkszijde moet wassen. Bij voeren kun je aan de bijenwas op de kam dus zien waar je moet voeren.

Wat verwarrend kan zijn is dat er bij kammen ook wordt gesproken over "drukszijde" (en dat is tegenover de "werkszijde"). Je gaat dan al snel denken dat dat de kant is waartegen gedrukt wordt, maar .. die kant heet dus de werkszijde.

Voeren van kammen doe je bij voorkeur aan twee kanten, desnoods met wat dunnere voering. Als dat niet gaat dan voer je aan de kant waar de bijenwas zit - de werkszijde, de kant waar de kracht op over wordt gebracht.

En zo zit het!

